

## 1. IESU DULCIS MEMÒRIA

«Aquell a qui totes les coses fossin un!...» (Kempis).

Aquest *un* és el que busquen tots: savis, artistes, sants; mes no el troben sinó els sants.

Com? per quina via?

Déu en té moltes, que pugen i baixen, es creuen i entrecreuen entre la collada de la intel·ligència i la muntanya de l'amor. Ambdues rauen en el jardí de l'Amat, no hi entren sinó els cridats; mes aquests són cridats per mil indrets diferents, perquè pertot té l'Amat mirandes i cancells per sobtar els que estima. Ell s'ho sap.

Suposem una *atracció* d'aquestes, ben sovintejada en les ànimes bones, per no dir universal de totes. I diguem allò que es pot dir, o sigui, per quins camins d'exercici i *mètode* deu un hom caminar, en el que poden les humanes forces.

Tota amor és *unió* dels qui s'estimen. Tractant-se de l'amor divinal per una part, i, de l'altra, de l'amor racional pròpia dels homes, la *unió* no pot terminar-se en aquella comuna i universal de totes les coses, que és d'*essència*, de *presència* i de *potència*. Aquí tots i totes les coses són iguals.

Tampoc es tracta ara precisament de la *unió sobrenatural* que es fa per la gràcia, ja que aquesta es pot fer sense cap acte de part nostra, com en els infants pel baptisme.

Es tracta, doncs, d'aquella *unió que fa l'amor* entre

dos qui s'estimen. Com s'esdevé entre l'ànima i Déu?  
*Donant-se la voluntat.*

Els qui s'estimen es donen moltes coses; mes, si l'amor és vertader, tot allò no val res sinó perquè *significa la donació de la voluntat*. Quan aquesta hi manca, no hi ha amor, sinó un tràfic, una explotació, un egoisme, una mentida. *Quan la voluntat hi és, l'amor té tota la seva essència, encara que li manqui tot el demés.*

Déu bé ens n'ha donades — i ens dóna cada dia infinites — de coses, en significació d'amor. Tot ens ho dóna! Mes tot això no arribaria a ésser condició prou forta per encendre en nosaltres la flama del divinal amor, si totes aquestes coses no fossin un senyal de que ens *dóna la seva voluntat*, el seu amor, és dir, a si mateix. I perquè és així, l'amor de part de Déu és perfectíssim, és vertaderíssim, no hi ha convencionalisme ni mancaments de cap classe.

Nosaltres, a Déu, ja n'hi donem de *cosetes*, com petits actes, petits sacrificis exteriors; però potser no li donem plenament, totalment, la *voluntat*. Els nostres dons no signifiquen aquesta oferta i donació absoluta del verament nostre, de nosaltres per essència, que és la voluntat; sinó que sovint són un convencionalisme, perquè sembli que realment estimem Déu, o una mena de tràfic, una mica idolàtrica de vegades, per obtenir de Déu més cosetes que desitgem.

Així no hi pot haver amor perfecte. La fórmula d'aquest és aquella del Kempis: *tu totus meus, et ego totus tuus*. Perquè Déu m'estimi de veres, necessito que *tot Déu sigui ben meu* (oh misteri!); però, amb molta més raó, perquè jo estimi Déu tinc d'ésser *tot ben seu* (oh dignació seva!).

Com es fa això, tornem preguntar? I contestem el mateix: *donant la voluntat*.

Els pocs instants — pocs em sembla que són — en què les creatures ens estimem amb amor desinteressat, són aquells en què ens diem de veres: — Fes de mi el que vulguis; el que tu vols, vull jo; tu tria per mi; la

meva suprema i única joia és saber el que tu vols, el que et plau, el que desitges, i fer-ho; així tindrà de tu *el més possible* (ja que tindrà meva tota la teva ànima), i tu tindràs de mi el més possible, em tindràs tot jo, perquè no em quedo res —. Diuen que l'amor vol respirar el mateix aire de l'amat, mirar pels seus ulls, etc. Tot això són cosetes, o no és res, si no vol dir tenir *un sol cor*, i això en el sentit espiritual de voler tots dos el mateix, i no triant jo, sinó el meu estimat. Aquí dintre, no hi caben defalliments, ni desequilibris romàntics, ni il·lusions pseudo-místiques. Si jo no trio mai, si jo no vull mai per mi mateix, sinó que ni d'obra ni d'afecte voluntari vull altra cosa que el que Déu es complau a triar per a mi, reposo en un fonament etern com Déu, sereníssim, seguríssim, ple de la més alta delectança espiritual, la mateixa que tenen els benaventurats del cel, encara que posseïda ara encoberta per la fe, després revelada en la llum de la glòria.

Refermem, doncs, això: estimar-se és unir-se, i la unió racional no es fa sinó *unint-se les voluntats*.

Estimar-se és *donar-se*, i no dóna res qui no *dóna la voluntat*; mes tot ho dóna qui *la voluntat dóna*.

*Unir-se* a Déu per la voluntat, *donar-li* a Déu la voluntat, és *fer la voluntat de Déu*.

Cal *entendre* bé aquesta veritat; cal sentir-ne el gust d'amor que té; cal decididament *practicar-la*.

*Intelligència i sentiment* s'ha de treure de la meditació del que hem dit; la *pràctica* és com segueix:

1.<sup>a</sup> *Saber* en cada cas el que és voluntat de Déu. Es coneix pel manat i prohibit, per l'obediència, pel que un s'ha proposat rectament amb prudent elecció.

2.<sup>a</sup> *Acostumar-se a mirar el valor de les obres únicament pel que tenen de divina voluntat o complacència*. Això demana un *esperit atent*, i una contínua *abnegació* d'altres mires.

3.<sup>a</sup> *Voler en cada cas sentir íntimament la joia de donar un gust més al nostre Déu ben estimat*.

Observi's com això, fet amb *intelligència*, amb *senti-*

ment, amb esforç — i no hi ha pas altra manera de fer-ho — porta una florida de virtuts meravellosa: renunciament de tot, humilitat, pau íntima, dolçura...; sobretot, amor.

I, en la pràctica, unes temporades s'ha de buscar la *sabor* d'una d'aquestes virtuts, i després una altra, per ajudar la nostra flaguesa i inconstància. I no serà gota estrany que per aquest camí s'arribi alguna vegada a assaborir el que sant Ignasi en diu «la infinita suavitat i dolçura de la divinitat», i, com diu el mateix sant, «estimar Déu en totes les coses, i totes les coses en ell».

Es parla molt de la *presència de Déu*. Aquest exercici, si es funda en *imaginacions* de figures, no penso que pugui durar gaire, i per molts serà sempre absolutament impossible. Els sants em sembla que tenien aquesta gràcia per alta *intelligència* i per íntim *sentiment* sobrenatural. El camí per arribar-hi sembla que ha d'ésser *l'esforç racional i amorós de trobar Déu en totes les coses*, i la manera més fàcil i segura és *trobar-hi la seva voluntat*. Qui té la voluntat de Déu, té Déu mateix, perquè no hi ha parts en Déu ni diferències; i té Déu en el seu aspecte de més força i de més suavitat, de la faisó més humana, que és la de l'enamorament i *entrega de les voluntats*. Això no cansa el cap, això no porta perills d'una virtut il·lusa, això es casa i lliga admirablement amb la cura més exquisida de fer bé i perfectament tota cosa, això dóna aquella barreja de perfecció divina i humana, que és l'ideal màxim de tota vida.

Aquesta és també la manera de *no torbar-se per les coses*. Entre l'afany que té el nostre pobre cor, perquè fretura de moltes coses, i la imperfecció de les pobretes coses de fora, que, limitades com són, no poden satisfer; resulta que en el buscar i tocar les coses, ens torbem miserablement. De vegades perquè no logrem el fi que buscàvem, de vegades perquè trobem mal on esperàvem bé, de vegades perquè hem de deixar el que voldríem i prendre el que ens desplaui, i sempre perquè per un

cantó o per altre resultat enganyats, passa que mai tencim la pau en les accions.

El buscar la voluntat de Déu en tota acció, cura radicalment totes aquestes turbulències. Ve la *indiferència* respecte de les accions; com que en totes hi pot haver la voluntat de Déu, per a mi totes tenen el mateix gust, encara que naturalment siguin diversíssimes i fins contràries; totes tenen el mateix valor de divinitat, per damunt dels petits valors naturals que els corresponen. Puix busco aquest, i no reparo gaire en els altres, tinc pau.

Per a mi *totes les accions em surten bé*, encara que semblin sortir esguerrades. Podrà ésser que no logri el fi propi immediat de cada cosa (que jo també buscava, perquè tinc de voler fer-ho tot bé); mes, com per damunt de tots aquests fins secundaris jo en tinc un de més sublim, que és el de complaure el meu Déu; com que aquest es pot lograr tant si la cosa surt bé, com si va malament, mentre no sigui per culpa meva, resulta que sempre logro el meu fi principal en totes les accions, i, pel mateix, totes em surten bé. I, pel mateix, es pot dir que, abans de començar la cosa, ja la tinc acabada, perquè aquell amor que és el meu fi, ja el tinc abans de posar la mà en res. Aleshores, que em prenguin la cosa, que me la facin deixar a mig fer, que me la interpretin malament si volen, per a mi tot és u, jo ja havia arribat, estones ha, al capdavant.

D'aquí ve aquella gran *llibertat d'esperit i suprema independència*, que tant ponderen i estimen els sants. Sóc independent de tots i de tot; res em lliga, res em dóna felicitat perquè vingui, ni tristesa perquè fugi; en quant és possible, em faig tan independent com Déu, tota vegada que em lligo únicament a la seva voluntat.

Finalment ve d'aquí una *llum interna* claríssima, que fins en el natural fa conèixer les coses amb gran transparència; i una *pau indeficient*, que és la vera felicitat d'aquesta vida.

Ja tenim aquell *unum necessarium* que va ensenyar

Jesucrist a Marta. Veiem ara com aquest *unum* es troba als *peus de Jesús* amb santa Magdalena.

L'amor de la Divinitat pot fer totes aquestes meravelles quan l'ànima ja és entrada en el que l'Esposa en diu el celler dels seus vins. Mes a nostra vida actual, barreja d'esperit i de cos, tota actuada d'intel·ligència, d'amor i de sentiment, ordinàriament la Divinitat pura no hi és prou actual i eficaç per endur-se-la al seu darrera, almenys d'un bell principi.

Per això Déu, pròvidament, ens ha donada la Divinitat encarnada i vivent en un ésser sensible, en un home fet de la nostra carn i sang, en un cor que té les mateixes palpitations que el nostre, el mateix estimar, les mateixes joies i tristeses, la mateixa ardidesa i el mateix defalliment. Engrunem, rumiem i assaborim el sentit mirífic de la paraula Déu-Home, Jesucrist.

Tenim, doncs, la Divinitat resplendent en formes i carns humanes, viva en humans sentiments, disposta a ésser estimada i estimar, de la mateixa manera que estimariem un amic, un germà, un pare, una mare, un espòs. Aquestes paraules no són exageració, no són allegoria; són la més exacta veritat i realitat que posseïm. Jesús mateix ho diu clarament, que és tot això per a nosaltres. Com el manà dels israelites, té totes les sabors infinites de l'amor, totes les variacions i delicadeses del més íntim sentiment. *Omne delectamentum in se habentem.*

Qui això penetrarà, prendrà Jesús per amic, per germà, per pare, per mare, per espòs, amb més força d'enamorament que no pas tots els intermitents i dèbil afectes humans.

Aquest enamorament s'ha de fundar en un coneixement íntim i afectuós de nostre senyor Jesucrist, tret de la meditació amorosa de l'evangeli. I, després d'això, s'ha de procurar una convivència espiritual i fins material, per medi de la sagrada Eucaristia, la Missa, les visites al Santíssim, i entre dia, quan això no és possi-

ble, per mirades, adoracions, etc., a imatges de Jesús que tindrem davant, i més encara a la imatge viva que tindrem dintre del nostre cor.

En arribant a conèixer i sentir una vegada amb alguna intensitat que tota delícia brolla d'aquesta intimitat amorosa amb Jesús, fer-li formal donació de la voluntat, per ara i per tota l'eternitat. Ell, que és el nostre Déu, que de tota l'eternitat ens ha estimat, que en el temps ens ha donat l'ésser, que ens farà per sempre ditxosos en la glòria; Ell, que és, com home, el nostre amic, germà, pare, mare i espòs, bellíssim i preciosíssim, que ens ha redimit amb tota la seva sang, que ens peix cada dia amb la seva carn i amb la seva ànima i divinitat; Ell, que ha volgut sentir dintre del seu cor tots els agosaraments i tots els defalliments del nostre: Ell és el qui millor pot disposar de tot nostre voler racional, i fins de tot sentir nostre, en quant ens sigui, a nosaltres, possible. Fem, doncs, amb Jesús aquest matrimoni espiritual, donem-nos-hi, que ell vulgui i triï en totes les coses, i nosaltres seguim en tot les seves complacències.

És cert que Jesús, com home, coneix els més ínfims detalls de tota la nostra vida present i futura; és igualment cert que segueix amb amor els passos de tots els homes; i també és certíssim que amb especial predilecció s'ocupa dels que ha volgut triar especialment per seus. Doncs, segons les normes dites abans — de manament, obediència, inspiració — hem de procurar en cada cas conèixer, sentir i executar la voluntat de Jesús, mirar cada obra amb els seus ulls, sentir-la amb el seu cor; estimar-la segons la seva formosíssima voluntat. En cada obra nostra, Jesús per amor hi exercita les seves facultats; en totes es proposa un fi digníssim d'Ell i de mi; en totes intenta unir i lligar més els nostres dos cors. Doncs, que aquesta sigui tota la substància espiritual de les nostres obres: aquella intenció, aquell fi, aquella complacència, aquell amor de Jesús, fets ben nostres per una absoluta assimilació.

Afegim, encara, que Jesús no sols és l'objecte d'aquest exercici, com acaben de dir, sinó que n'és també l'exemple meravellós: «No es faci la meua voluntat — deia al Pare celestial —, sinó la vostra». I d'això en deia «el seu menjar». Quina paraula més significativa!

*Quid me vis facere?* diguem-li a cada punt amb sant Pau. I Jesús sempre contestarà. La contesta serà diferent en el so exterior: per exemple, que ens asseguem als seus peus com santa Magdalena, que reposem damunt son pit com sant Joan, que caminem damunt les ones esvalotades com sant Pere, que anem a predicar per tot el món com sant Pau, que anem a morir de martiri com tots els apòstols; mes dic que solament el so exterior de les paraules és diferent, el moll és sempre el mateix, és l'amor de Jesús, que al fer totes aquestes coses — totes les va fer Jesús! — vol, com bon estimador, tenir al seu costat un cor amic a qui comunicar el seu mateix sentiment, i d'aquella manera tan íntima, que és pròpia solament d'un Déu omnipotent. Encara que les nostres obres actuals són separades per segles de les que va fer Jesús en vida mortal, no en són de la seva vida gloriosa, no en són de la seva vida eucarística, no en són de la seva íntima presència i del seu presentíssim amor.

Ja hem trobava, si no m'enganyo, la pedra preciosa de l'evangeli, aquell *unum necessarium* de Jesús a santa Marta, aquell centre on tot s'unifica, segons l'aspiració de tot esperit despert a la vida.

Ara potser sentirem bé l'íntima delícia d'aquella primera estrofa de l'himne al nom de Jesús:

*Iesu, dulcis memoria,  
dans vera cordis gaudia...  
sed super mel et omnia  
eius dulcis praesentia.*

(Això fou escrit sota l'alzinar de Joan Huix de Sant Hilari, en dolces matinades del mes d'agost de 1911. Sol com estava, i dintre d'una meravellosa quietud, i

silenci, tenia sempre a mon costat la presència, i dintre mon esperit el col·loqui de l'*amic*<sup>1</sup> a qui va endreçar aquest petit esplai espiritual.

Que la dolça llaçada de l'amor de l'*Amat* ens lligui perpetuament tots tres en *intelligència*, en *amor*, i en *acció*.)

1911

## 2. ITINERARIUM MENTIS, CORDIS ET SENSUS AD DEUM

### [La vida individual]

També jo tinc de dir que he perduda la via al mig del camí de la meua vida. ¿L'he perduda o no l'he trobada mai? Jo crec que ambdues coses.

En la vera via de la vida m'hi havia posat Déu per la gràcia cristiana. Ell m'hi portà al braç com Pare, mentres dormia el son de la innocència i de la inconsciència tot alhora. Tot plegat em va despertar el sol ixent de la raó. Em trobí voltat d'àngels que, deixat i tot a l'impuls de mi mateix, em donaven la mà. El pare, la mare, tots dos sants; les bones germanes, capellans i religioses, ¿què foren tots per a mi sinó àngels, darrera qui s'amagaven els vertaders àngels que Déu havia posats de cap a cap del camí perquè guardessin mos passos?

Altres vegades em sembla que la meua primera vida fou fluvial. Primer com Moisès en el bressol, després com Noè en l'arca, contemplo riu avall els anys de ma innocència. El bressol fou la gràcia baptismal; l'arca, casa meua i l'església. Em portaven paradís enllà de la terra, cap a l'altre del cel.

<sup>1</sup> Mossèn Eudald Serra.